

regénye, a román értelmiség útkeresésének, háború utáni átalakulásának rajza. Költői pályáját bemutató válogatás: *Poezii*, 1969. (X)

— 75 éve, 1899-ben jelent meg LENIN könyve: *A kapitalizmus fejlődése Oroszországban — A nagyipar belső piacának kialakulása*. A 2400 példányban Pétervárot kiadott munkán a szerző neve Vlagyimir Iljin volt, Vlagyimir Iljics Uljanov ekkor száműzetésben élt a szibériai Suszenszkoje faluban. Lenin hatalmas anyagot dolgozott fel könyvében, az időszak kimerítő orosz statisztikai és gazdasági irodalmát, s ennek adataival bizonyítja, hogy a tőkés termelési mód általános törvényszerűségei jelen vannak a sajátos orosz kapitalista fejlődésben is, az orosz faluban jelen van az áru gazdaság, a tőkés termelési mód minden esszenciája. A nagy mű az orosz gazdaság elemzéséből vezeti le a tételt: a munkásosztálynak és a parasztságnak szövetségre kell lépnie, a szövetséget a proletariátusnak kell vezetnie, hogy az elkövetkező forradalomban a győzelem reményével és esélyével indulhassanak a küzdelembe. Ford. m.: Lenin Művei 3. k. 1946. (X)

— 400 éve, 1574-ben Kolozsvárt, HELTAI Gáspár szerkesztésében és nyomdájában jelent meg a *Cancionale*, azaz *Históriás Énekeskönyv*, Heltai és kora egyik legértékesebb munkája. Az egyetemes szerkesztői elvek szerint összeállított gyűjtemény törökellenes irányzatával Tinódi Lantos Sebestyén *Cronica c.* művének folytatása; Tinódi hat, Valkai András négy, Nagybáncsai Mátyás, Göröcsöni Ambrus, Temesvári István és Temesvári János egy-egy énekét tartalmazza. Hasonmás kiadása 1962 (BHA V.) Varjas Béla tanulmányával. (X)

Március 7.

— 1966. március 7—9. Bukarest: A Mezőgazdasági Termelőszövetkezetek Országos Szövetségének alakuló kongresszusa.

— 45 éve, 1929-ben Tordán született SZÉKELY János költő, író, műfordító, az 50-es évek elején feltűnt romániai magyar költőnemzedék egyik legkiválóbb, legokoldalúbb lírikusa. Az *Igaz Szó* versrovatának vezetője. Munkái: *Csilagfényben*, 1955; *Mélyvizek partján*, 1957; *Ithon vagyok*. Lírai riport, 1961; *Küldetések*, 1962; *Dózsa*, 1964, 1968; *Gyermekkorom ösvényei*, 1967; *Virágok átka*, 1967; *Soó Péter bánata*. Regény, 1968, 1969; *Maradék*. Versek 1954—1968. Műfordításaiából: Mihai Beniuc: Válogatott versek, 1953; Ion Calovia: Télapó. Mesék, 1956. L. még Kántor—Láng: RMI, 1971. ● M 72. 2. 62. (X)

— 50 éve, 1924-ben Tokióban született ABE Kóbb japán író, a mai japán irodalom élvonalbeli alkotója. „A háború utáni japán avantgarde színes egyénisége. Novellái, regényei, drámái, rádiójátékai társadalmi mondanivalókkal, belső feszültségükkel tűnnek ki; a japán valóságban a régi és új ellentmondásait ábrázolják kiélezett formában” (Halla István). Munkáiból m.: *A negyedik jégkorszak*. R, 1969; *A homok asszonya*. R, 1969. Modern japán elbszélők, 1967. (X)

— 80 éve, 1884-ben halt meg IUGOSSY József nyelvész, akadémikus. (Sz. 1812. dec. 3. Felszobánya) M 72. 10. 58.

— 175 éve, 1799-ben Strakoniceben született Frantisek Ladislav CELAKOVSKÝ cseh költő, folklorista, egyetemi tanár, a cseh nemzeti újjáéledés korának egyik vezető személyisége. Népdalutánczait (Orosz dalok visszhangja, Cseh dalok visszhangja), satirikus versei, szerelmi és bölcséleti lírája mellett igen jelentős munkássága a cseh népköltészet gyűjtése terén. „Érdeme, hogy a népdal a cseh műköltészet anyanyelvévé vált” (Szalatnai). Kiadott egy forrásmű értékű szláv közmondásgyűjteményt. (Mh. 1852. aug. 5. Prága) (X)

— 1437-ben ezen a napon kezdődött a Budai Nagy Antal vezette erdélyi hűbériségellenes parasztfelkelés.

Március 8.

— Nemzetközi nőnap.

— 80 éve, 1894-ben Martillában született Väinö AALTONEN finn szobrász, a modern finn szobrászat legjelentősebb alkotója. A gránit megmunkálásának úttörő kísérleteivel és közéleti érdeklődésével tűnt ki. Műveiből: *Paavo Nurmi*, 1924; *Aleksis Kivi*, 1932/36; *Jan Sibelius*, 1935; *Béke*, 1952. (Mh. 1964) (X)

— 105 éve, 1869-ben Párizsban halt meg Hector BERLIOZ zeneszerző, zenekritikus. (Sz. 1803. dec. 11. La-Côte-St. André) M 69. 3. 61. **Benkő: Berlioz** (k); 73. 10. 58.

— 160 éve, 1814-ben Váradolasziban született SZIGLIGETI Ede drámaíró, színész, rendező és drámaelméleti író, a magyar színpadművészet kiemelkedő személyisége. (Mh. 1878. január 19.)

— 170 éve, 1804-ben született Ürögdi NAGY Ferenc természettudós, pedagógus és újságíró, zilahi és kolozsvári kollégiumi tanár. (Mh. 1876. február 22. Kv) M 73. 7. 53.

— 250 éve, 1724-ben Münchenben halt meg Enrico ZUCCALI olasz építész. 1669-ben került a bajor udvarba, 1677-től főépítészként működött. Műveit a késő barokk stílusjegyeiben alkotta: *Theatinus templom*, *Portia palota* (München), *Schleissheimi kastély* stb. (Sz. 1642 k. Roveredo) (OI)

— 260 éve, 1714-ben Weimarban született Karl Philipp Emanuel BACH, Johann Sebastian Bach fia. Berlinben és Hamburgban tevékenykedett. Kétféles zongora-iskolája s művei közül főleg szonátái jelentősek. (Mh. 1788. dec. 14. Hamburg)

— 530 éve, 1444-ben Firenzében halt meg Leonardo BRUNI humanista író és történétíró, fordító, az új típusú történetírás egyik megteremtője. Főműve Firenze története 1404-ig: *Historiarum Florentini populi libri XII*. Jelentős Dante életéről szóló olasz nyelvű esszéje: *Vita di Dante*. (Sz. 1369. Arezzo) (X)

Március 9.

— 30 éve, 1944-ben halt meg Grigore ANTIPA világhírű román biológus, a román hidrobiológiai és ichtológiai iskola megalapítója, a korszerű muzeológia egyik úttörője, a név viselő bukaresti Természettudományi Múzeum alapítója. (Sz. 1867. dec. 10.)

— 45 éve, 1929-ben halt meg Theodor O. SPERANȚIA román író, etnográfus és folklorista. Az irodalomban főleg az anekdota műfajában alkotott figyelemre méltó. Kutatásai a népelet, népszokások számos megnyilatkozására kiterjedtek. Speranția a bukaresti Néprajzi Múzeum egyik alapítója. (Sz. 1856) (X)

— 80 éve, 1894-ben Désen halt meg MEDGYES Lajos költő, író, publicista. Petőfi lelkes híve, a forradalom és szabadságharc megbecsült költője és közírója volt. Kötetei: *Erdélyi lant*. Kv 1846; *Költemények*. Brassó 1904. (Sz. 1817. nov. 17. Sárosmagyarberkesz) M 69. 3. 53/4. *Jósszózat*, *Börtöndal*, *Békeszózat*. (X)

— 100 éve, 1874-ben Budapesten született LOVIK Károly hírlapíró, elbeszélő és regényíró, a századforduló novellairodalmának egyik jeles alkotója. (Mh. 1915. ápr. 19.) Újabb vál. novelláiból: *A néma bűn*, 1956.

— 160 éve, 1814-ben született Tarasz G. SEVCSENKO ukrán forradalmi demokrata költő, festő és grafikus, az ukránok legnagyobb költője, a jobbágyfelszabadítás harcosa. Művei óriási szerepet játszottak a cári uralom elleni harcban, az ukrán nép nemzeti és szociális öntudatának kialakításában. A